

UNIVERSITAT POMPEU FABRA

GRAU EN RELACIONS LABORALS

**DRET CONSTITUCIONAL I
EUROPEU
Part II: Dret Europeu**

Materials per a l'estudi de la Part II de l'assignatura

i per a la preparació de les

PRÀCTIQUES

Curs 2012-2013

Sílvia Morgades Gil
Àrea de Dret Internacional Públic i Relacions Internacionals
UNIVERSITAT POMPEU FABRA
silvia.morgades@upf.edu

PRÀCTICA 1

LES DINÀMIQUES DE LA INTEGRACIÓ EUROPEA

Objectiu i guia per a la realització de la pràctica

L'objectiu de la primera pràctica de la Part de *Dret Europeu* de l'assignatura "Dret Constitucional i Europeu" del Grau en Relacions Laborals és que els estudiants assoleixin un coneixement fonamentat de quin és l'estadi actual de l'evolució de la integració europea, marcat per l'entrada en vigor del *Tractat de Lisboa* l'1 de desembre de 2009.

Es demana dels alumnes que obtinguin informació sobre aquest Tractat, a través de les lectures que es proposen, i pel seu compte, per tal que siguin capaços de fer dos tipus d'exercici: intervenir en el debat que es generi a la sessió de seminari corresponent; i fer un exercici d'un màxim de 2 planes de full (tipus de lletra *Times New Roman* o *Arial* núm. 12, interlineat 1.5) per escrit. L'exercici per escrit s'ha de lliurar al final de la sessió de seminari presencial corresponent. No s'acceptaran exercicis de persones que no hagin participat presencialment a la sessió de seminari. Les fonts utilitzades han de ser citades a peu de plana i, si es reproduïxen frases d'altres autors, aquestes han d'aparèixer entre cometes¹. Els exercicis idèntics o pràcticament idèntics, així com els que siguin *copiats* de webs Internet no seran puntuats (la nota de la pràctica, per tant, serà zero).

Les preguntes genèriques que apareixen com a temes de la pràctica no són preguntes que calgui "contestar" en la seva integritat, sinó que són guies per a la discussió i preparació de la pràctica. Per facilitar la redacció de l'exercici per escrit, els estudiants poden contestar una o dues de les preguntes, depenent de l'amplitud de la resposta que es proposin fer.

L'escrit de la pràctica serà millor valorat com menys consisteixi en un resum del tema genèric "El Tractat de Lisboa" o "Les dinàmiques de la integració" i més s'aprofundeixi en algun aspecte, fent alguna valoració fonamentada i argumentada del mateix.

Dels textos que apareixen més avall, cal llegir-ne com a mínim tres:

- Cal llegir els textos primaris núm. 1 i 2. El text núm. 3 és opcional.
- Cal llegir el text de bibliografia que duu el número 4. El text de bibliografia núm. 5 és opcional.

Temes de la pràctica, per guiar un treball escrit i per a la discussió:

Quina és la situació actual de la Unió Europea en relació a l'aprofundiment de la integració? Què és el Tractat de Lisboa? Quins canvis es proposen en relació a:

- (a) la naturalesa i l'estructura de la UE,*
- (b) les institucions,*
- (c) les competències,*

¹ Model: Nom, Cognoms de l'autor citat, "Títol de l'article" / *Títol del llibre o obra col·lectiva*, Ciutat on s'ha editat: Nom de l'editorial, Any de l'edició, pàgina on hi ha l'element citat / Si es tracta de documents o materials d'Internet: enlloc de ciutat i editorial, cal citar la pàgina web on es troba disponible.

(d) les accions i polítiques de la UE?

Materials per a la preparació de la pràctica:

1. Declaració de Laeken. *El futuro de la Unión Europea*, Consell Europeu de Laeken (Bèlgica), 15 de desembre de 2001
<http://european-convention.eu.int/pdf/LKNES.pdf>
2. Declaración de Berlín con ocasión del quincuagésimo aniversario de la firma de los Tratados de Roma
http://www.europa.eu/50/docs/berlin_declaration_es.pdf
3. Comissió Europea, *Comunicación de la Comisión al Consejo. La reforma de Europa para el siglo XXI*, COM (2007) 412 final, Brussel·les 10 de juliol de 2007.
<http://register.consilium.europa.eu/pdf/es/07/st11/st11625.es07.pdf>
4. Martín y Pérez de Nanclares, José, El Tratado de Lisboa. *Estudio Preliminar*, Madrid: Real Instituto Elcano, 2007.
http://www.realinstitutoelcano.org/especiales/EspecialFuturoEuropa/docs/TratadoLisboa2007/Perez_Nanclares_estudio_preliminar_def.pdf
5. Sobrino Heredia, José Manuel, “El Tratado de Lisboa o la capacidad de Europa para reinventarse constantemente”, *Revista General de Derecho Europeo. Iustel*, núm. 19, 2009. [Els estudiants de la UPF hi podeu entrar com a usuari col·lectiu, quan tingueu activat l'accés als recursos electrònics de la Biblioteca si us trobeu fora de la UPF]
http://www.iustel.com/v2/revistas/detalle_revista.asp?id_noticia=408252

Adreces Web de consulta sobre el tema:

http://europa.eu/lisbon_treaty/index_es.htm

<http://www.robert-schuman.org/index.php?lang=fr>

<http://www.realinstitutoelcano.org/wps/portal/rielcano/FuturoEuropa/TratadodeLisboa2007>

<http://www.hablamosdeeuropa.es>

PRÀCTICA 2

L'APLICACIÓ DEL DRET DE LA UNIÓ EUROPEA

Objectiu i guia per a la realització de la pràctica

L'objectiu de la segona pràctica de la Part de *Dret Europeu* de l'assignatura Dret Constitucional i Europeu del Grau en Relacions Laborals és que els estudiants assoleixin un coneixement fonamentat dels principals principis que regeixen l'aplicació del Dret de la Unió Europea en els ordenaments jurídics dels estats membres. Aquests principis són: el principi de primacia, el principi d'efecte directe i el principi de la responsabilitat dels estats per incompliment de Dret de la Unió Europea. A les sessions de plenari es farà referència a tots els textos que apareixen en aquesta pràctica per explicar diferents epígrafs del temari, per tant, aquests textos són també material d'estudi i per a la preparació de l'assignatura per a tots els estudiants.

Per tal de fer la pràctica cal que els estudiants:

1. Busquin informació pel seu compte sobre el tema de la pràctica (manuals, Internet...), especialment de l'aspecte concret a desenvolupar en l'exercici que tenen assignat.
2. Llegeixin, entenguin i analitzin la sentència de la pràctica.
3. Facin amb antelació a la sessió pràctica un exercici per escrit on es contestin les preguntes o *guies de lectura* (es poden contestar una per una, o bé tractar les qüestions plantejades en el marc d'una redacció o comentari). L'extensió màxima del treball és de 2 planes de full (tipus de lletra *Times New Roman* o *Arial* núm. 12, interlineat 1.5). L'exercici per escrit s'ha de lliurar al final de la sessió de seminari presencial corresponent. No s'acceptaran exercicis de persones que no hagin participat presencialment a la sessió de seminari. Les fonts utilitzades han de ser citades a peu de plana i, si es reproduïxen frases d'altres autors, aquestes han d'aparèixer entre cometes. Els exercicis idèntics o pràcticament idèntics, així com els que siguin *copiats* de webs Internet no seran puntuats.

Per qualificar aquesta pràctica es tindran en compte les intervencions al debat de la sessió pràctica, la capacitat i habilitat per defensar en públic els diferents arguments, i l'exercici per escrit que es lliura al final de la sessió.

EXERCICI 1. *ELS EFECTES DIRECTES DEL DRET DE LA UNIÓ EUROPEA*

Destinatari: **Subgrup 1**

Qüestions de la pràctica, per guiar un treball escrit i per a la discussió:

Quines condicions són necessàries per a que les directives puguin tenir efecte directe, d'acord amb la sentència Faccini Dori? En el cas Faccini Dori, el supòsit de fet es de tipus vertical o horitzontal? Perquè? La directiva sobre protecció de consumidors te efectes directes, en el cas? Què és, d'acord amb la sentència Faccini Dori, la teoria de la interpretació conforme? Quins són els límits de l'efecte directe de les directives?

Si la directiva invocada no te efectes directes, quines opcions tindria Paola Faccini Dori per satisfer els seus drets? Què és i quins efectes té per a la Sra. Seda Küçükdeveci el principi de primacia, d'acord amb la sentència?

Materials per a la preparació de la pràctica:

1. Sentència del TJCE de 14 de juliol de 1994, assumpte *Paola Faccini Dori*, núm. [C-91/92](#)
2. Sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea de 19 de gener de 2010, assumpte *Seda Küçükdeveci* núm. [C-555/07](#)

EXERCICI 2. EL PRINCIPI DE LA RESPONSABILITAT DE L'ESTAT PER INCOMPLIMENT DEL DRET DE LA UNIÓ EUROPEA

Destinatari: **Subgrup 2**

Qüestions de la pràctica, per guiar un treball escrit i per a la discussió:

Preguntes: Les disposicions de la directiva 80/987 que defineixen els drets dels treballadors tenen efecte directe? En el moment dels fets, l'estat espanyol i Itàlia havien transposat correctament la directiva 80/987? Quines condicions cal que es donin per a que es pugui invocar el principi de la responsabilitat de l'estat per incompliment del Dret de la Unió? El Sr. Wagner Miret pot invocar la directiva davant del jutge espanyol? Què haurà de fer el jutge espanyol, segons la sentència del TJUE?

Materials per a la preparació de la pràctica:

3. Sentència del Tribunal de Justícia de les Comunitats europees de 16 de desembre de 1993, assumpte *Teodoro Wagner Miret c. Fondo de Garantía Salarial* (petició de decisió prejudicial plantejada pel Tribunal Superior de Justícia de Catalunya), núm. [C-334/92](#)
4. Sentència del TJCE de 19 de novembre de 1991, assumpte *Andrea Francovich y otros c. República Italiana*, núm. [C 6/90](#) i C-9/90.

EXERCICI 3. EL PRINCIPI DE PRIMACIA DEL DRET DE LA UNIÓ EUROPEA

Destinatari: **Subgrup 3**

Qüestions de la pràctica, per guiar un treball escrit i per a la discussió:

Creieu que la Sra. Seda Küçükdeveci va patir una diferència de tracte per raó de l'edat en un àmbit d'aplicació del Dret de la Unió? Perquè? Quin és aquest àmbit? Aquesta

diferència de tracte va constituir una discriminació prohibida pel Dret de la Unió? Quins tipus de normes de DUE estableixen la regla de la igualtat de tracte? Què és el principi de la interpretació conforme d'acord amb aquesta sentència? Què és i quines conseqüències té el principi de primacia, d'acord amb la sentència? Què és i quan es pot invocar el principi de la responsabilitat de l'estat per incompliment de Dret de la Unió?

Materials per a la preparació de la pràctica:

5. Sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea de 19 de gener de 2010, assumpte *Seda Küçükdeveci* núm. [C-555/07](#)
6. Sentència del TJCE de 19 de novembre de 1991, assumpte *Andrea Francovich y otros c. República Italiana*, núm. [C 6/90](#) i C-9/90.